

Rapport om miljø- og klimaarbeidet i EU første halvår 2024

Contents

Oppsummering:	2
NATUR	3
Forordningen om naturrestaurering trer i kraft i EU.....	3
Avskogingsforordningen.....	3
Forslag til direktiv om jordovervåking og motstandsdyktighet («soil monitoring law») - rådets forhandlingsposisjon	4
Komisjonens forslag til forordning om skogovervåking	5
Forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker (NGT)	5
Ulvens vernestatus i EU – forslag til rådsbeslutning	6
SIRKULÆR ØKONOMI	6
EU enige om emballasjeforordningen.....	6
Økodesignforordningen har trådt i kraft	7
Forslag til revidert rammedirektiv for avfall	8
Forslag til revidert kjøretøyforordning	9
FORURENSING.....	9
EU enige om revidert avløpsdirektiv.....	9
Revidert luftkvalitetsdirektiv	10
Endringer i EUs rammedirektiv for vann (vanndirektivet 2000/60/EC), direktivet om kjemisk tilstand i overflatevann (EQS-direktivet 2008/105/EF) og grunnvannsdirektivet (2006/118/EF)	10
Forslag til forordning om forebygging av tap av plastpellets for å redusere mikroplastforurensing	11
KJEMIKALIER.....	11
Forslag til en pakke for å forenkle og forbedre kjemikalier regelverket (“ett stoff, én vurdering”).....	11
Revisjon av CLP-forordningen (fareklassifisering, pakking og merking av kjemikalier)	12
Leketøysforordningen.....	12
Kvikksølvforordning	12
Vaskemiddelforordningen	12
Miljøgiften PFAS - forbudsforslag	13
Forsinkede initiativ: Revisjon av EUs kjemikalieforordning, REACH	13
KLIMA.....	13
EU enige om en frivillig sertifiseringsordning for karbonfjerning.	13
Kommisjonens anbefaling om klimamål for 2040.....	14
Kommisjonens melding om industriell karbonhåndtering.....	15
Kommisjonens legger frem melding om håndtering av klimarisiko i Europa.	15

Trilogenighet om reviderte forordninger om fluorholdige gasser (f-gass) og ozonskadelige stoffer	16
ENERGI	16
Forordning om metanutslipp i energisektoren.....	16
Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet.....	17
Reform av EUs elmarkedsdesign.....	17
Bygningsenergidirektivet.....	17
Fornybardirektivet	17
Energieffektiviseringsdirektivet	17
ANDRE INITIATIVER/REGELVERK.....	17
Kommisjonens varslede vanninitiativ for et mer vannrobust Europa (“water resilience”) ...	18
Forslag til miljømerkingsdirektiv (Green Claims), direktiv om retten til å reparere mv	18
Rådskonklusjoner om midtveiseevalueringen av det 8. miljøhandlingsprogrammet	18
Ratifikasjon av avtalen om biodiversitet utenfor nasjonal jurisdiksjon.....	18
Møter mellom EUs klima- og miljøministre (rådsmøter)	18
Ungarns EU-formannskap 2. halvår 2024	19

Oppsummering:

- Mye er vedtatt i EU under den grønne given i denne lovgivningsperioden (nærmere 90%). Selv om dette er et imponerende resultat gjenstår det fortsatt regelverksutvikling for å oppnå det ultimate EU-målet om klimaneutralitet innen 2050.
- Den største milepælen det første halvåret var godkjenning av forordning om restaurering av natur. Forordningen anses for å være EUs viktigste verktøy for å følge opp den globale naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket).
- På naturområdet er det mange forslag fra EU-kommisjonen som nå er til behandling i EU: et jordovervåkningsdirektiv som er et nybrottsarbeid i EU og forslag til en forordning for å overvåke skogens tilstand i EU.
- Det har vært en god regelverksutvikling innenfor sirkulær økonomi og forurensing og flere regelverk er ferdigforhandlet (økodesign- og emballasjeforordning, avløpsdirektiv, luftkvalitetsdirektiv). Sirkulær økonomi kombinert med økt konkurransekraft og en industrigiv løftes frem som et viktig politikkområde fremover av medlemslandene i EU.
- Det pågår også en revisjon av rammedirektivet for avfall med fokus på å redusere tekstil- og matavfall samt en revisjon av kjøretøyforordningen.
- På kjemikalieområdet er fremleggelse av forslag til ny kjemikalieforskrift (REACH) blitt utsatt. Det forventes at den nye kommisjonen legger frem et forslag, men dette er følgelig ikke avklart enda. Under denne lovgivningsperioden er det vedtatt en forordning om fareklassifisering, pakking og merking av kjemikalier (CLP) og det er gjort fremskritt for nytt regelverk på kjemikalier i leketøy og vaskemidler.

- Klimapakken “Klar for 55” ble vedtatt før det forrige halvåret. Med det var store deler av lovgivningen på klima ferdig for denne gang. Diskusjonen rundt hva som skal være EUs klimamål for 2040 startet forrige halvår, uten et utfall enda.
- Det forventes et nytt narrativ for den grønne omstillingen i EU med en større integrering av miljø og klima i en industri- og konkurransekraftagenda. Sirkulær økonomi og konkurransekraft løftes som en del av den strategiske agendaen for perioden 2025-2029 som ble vedtatt av EUs stats- og regjeringssjefer 28. juni.
- Fokus fremover vil være gjennomføring av de omfattende regelverkene som er vedtatt under Europas grønne giv med påfølgende sekundærlovgivning.
- Det ungariske formannskapet sammenfaller lovgivningsmessig med en «mellomperiode» i EU der fokus vil være å sikre fremdrift på de rettsakter som allerede er i prosess.

NATUR

Forordningen om naturrestaurering trer i kraft i EU

Over 80 % av EUs livsmiljøer er i dårlig forfatning. Målet med [forordningen](#) er å gjenopprette natur ved hjelp av restaurering, og oppfylle EUs mål om å bekjempe og tilpasse seg klimaendringer. Det overordnede målet er et felles EU-mål om å restaurere 20 % av EUs land- og havområder innen 2030. Rettslig bindende nasjonale restaureringsmål på 30 % gjelder for forskjellige typer av økosystemer som skog, våtmark, marine økosystemer, jordbruks- og urbane økosystemer. Målet er også å øke antallet pollinatorer og å sikre fritt rennende elver.

Skjebnen til forordningen i Rådet var lenge uviss etter at Ungarn som tidligere hadde vært positiv til forordningen snudde i saken med henvisning til landbrukssektorens utfordringer og matsikkerheten i EU. Saken endte med at Østerrikes miljøminister stemte for forordningen på miljørådsmøtet 17. juni og sikret dermed kvalifisert flertall i Rådet. Forordningen ble publisert i Official Journal 27. juli 2024 og trer i kraft i EUs medlemsland 20 dager etter dette, dvs 18. august 2024.

Foreløpig EØS-posisjonsnotat om forordningen kan leses [HER](#) .

Avskogingsforordningen – avskogingsfrie råvarer og produkter

[Avskogingsforordningen](#) trådte i kraft 29. juni 2023, men sentrale forpliktelser vil gjøres gjeldende fra 30. desember 2024. Formålet med rettsakten er å minimere EUs globale bidrag til avskoging og skogforringelse, redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold globalt.

Forordningen gjelder for klima- og arealbruksendringer fra avskoging og skogforringelse i forbindelse med omsetting av soya, storfekjøtt, oljepalme, trevirke, kakao, gummi og kaffe, samt deres avledede produkter, på det europeiske markedet. De råvarer og produkter som ikke imøtekommer kravene kan ikke omsettes. Forordningen gjelder for varer fra både lovlig og ulovlig avskoging, i henhold til opprinnelseslandets lover, og for råvarer og videreforedlede produkter med opprinnelse innenfor og utenfor EU.

Relevante produkter og råvarer må være produsert på arealer som ikke har blitt avskoget etter 31.12.2020. Trevirke må være høstet uten å forårsake skogforringelse etter 31.12.2020.

Den nye lovgivningen krever at selskaper overvåker sine forsyningskjeder og må bevise at importen av kaffe, kakao, soya, palmeolje, gummi, storfekjøtt og trevirke ikke fører til avskoging og skogforringelse. Flere medlemsland og virksomheter har klaget over treig fremdrift med å utvikle veiledning som skal hjelpe med å overholde regelverket. EU-kommisjonen er under stadig sterkere press fra EU-parlamentarikere, næringslivsledere og handelspartnere om å utsette ikrafttredelsen av de nye forpliktelsene for å gi aktørene mer tid til å forberede gjennomføring av disse.

Kommisjonen har uttalt at en endring av datoen for når forpliktelsene gjøres gjeldende dvs 1. januar 2025 («kick-in date») vil forutsette en endring av selve forordningsteksten, noe som ikke vurderes for å være aktuelt. Kommisjonen arbeider nå for å publisere veiledning for gjennomføring av forpliktelsene. Slik veiledning er allerede publisert for kakao [Cocoa under the Deforestation Regulation - European Commission \(europa.eu\)](#).

Foreløpig EØS-posisjonsnotat kan leses [HER](#).

Forslag til direktiv om jordovervåkning og motstandsdyktighet («soil monitoring law») - rådets forhandlingsposisjon

Rådet ble enige om sin [posisjon](#) til EU-kommisjonens forslag til [direktiv om jordovervåkning](#) på miljørådsmøtet 17. juni. Direktivforslaget er en oppfølging av den grønne given og EUs jordstrategi, som skal sikre at all europeisk jord oppnår god helse før 2050. Det estimeres at 60-70 % av jordsmonnet i EU er i dårlig tilstand.

Rådet støtter kommisjonens forslag om å gi fleksibilitet til medlemslandene å velge egnede virkemidler for å oppnå «god jordhelse». Medlemslandene bør innføre tiltak for å bedre jordsmonnet og rydde opp i forurenset jord basert på vitenskapelige indikatorer og et overvåkingssystem på EU-nivå.

I forhandlingene har det vært fokus på indikatorer, grenseverdier og prøvetakingsmetoder i overvåkingssystemet. Medlemslandene har i sin posisjon blitt enige om en tilnærming basert på felles indikatorer (“descriptors”) men med et skille mellom ikke-bindende verdier på EU-nivå og verdier som medlemslandene selv kan identifisere for hver indikator. Sertifiseringsordningen for god jordhelse er slettet i teksten. Medlemslandene skal definere god jordforvaltning innen fem år etter direktivets ikrafttreden, men prinsippene for bærekraftig jordforvaltning er veiledende og bør kunne ta hensyn til lokale forhold. De er også enige om økt fleksibilitet i prinsippet om netto null arealtap (*no net land take, land take mitigation*) og at fokus skal være på de mest synlige ødeleggelsene av jord. Det langsiktige målet er netto null arealtap innen 2050. Noen medlemsland har ønsket en ambisiøs tilnærming, mens andre har ønsket mindre inngripende krav og vektlagt at kravene ikke må påvirke landenes nasjonale kompetanse til arealplanlegging. Medlemslandene er også enige om å kunne bruke eksisterende nasjonale data og overvåkingssystemer.

Medlemslandene støtter kommisjonens forslag om å kartlegge forurensete områder og publisere disse i et offentlig register. De pålegges å rydde opp i forurenset jord, men prioritering av tiltak gjøres nasjonalt.

EØS-faktanotat: [HER](#)

Neste steg: Trilogforhandlingene forventes å starte opp etter sommeren, muligens allerede i september. Europaparlamentet vedtok sin [posisjon](#) i april.

Kommisjonens forslag til forordning om et rammeverk for skogovervåking

[Kommisjonens forslag til forordning om skogovervåking](#) fra november 2023 vil bidra til innsamling og deling av tidsriktige og sammenlignbare skogdata innhentet gjennom en kombinasjon av satellittovervåking og bakkemålinger. Ved å bygge på eksisterende nasjonal innsats, vil rammeverket tilby bedre data og kunnskap for beslutningstaking, inkludert mer oppdatert informasjon om naturforstyrrelser og skogkatastrofer på tvers av medlemslandene. Foreløpig er tilgjengelig informasjon om skogens tilstand spredt og ufullstendig, data om EUs skoger er ofte utdaterte og basert på ulike indikatorer, noe som resulterer i store kunnskapshull. Et omfattende overvåkingssystem vil kunne avhjelpe dette problemet.

Forslaget drøftes nå i rådets arbeidsgruppe på skog der både landbruks- og miljøeksperter fra medlemslandene deltar og i Europaparlamentet.

EØS faktanotat kan leses [HER](#).

Forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker (NGT)

Det er fortsatt ikke enighet i Rådet om [kommisjonens forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker](#) (NGT). Europaparlamentet vedtok sin posisjon til forslaget 7. februar i år, les denne [HER](#).

Kommisjonens forslag til forordning om planter fremstilt ved hjelp av nye genteknikker (NGT) var satt opp som punkt på møteplanen i slutten av juni, men ble trukket av det belgiske formannskapet fordi sonderingene viste at man ikke vill komme til enighet (mangler kvalifisert flertall).

Det er flere land som er skeptiske til forslaget, men Polen er regnet som jokeren fordi det vil være flertall om de endrer posisjon. Det er blant annet patentering av NGTene som er problematisk for Polen. De mener at man fratar produsentene valgmuligheter dersom store kommersielle aktører tar patent på disse.

Det forventes ikke særlig fremgang i saken under det ungarske og polske formannskapet, men det jobbes videre med å finne et kompromiss.

Den europeiske myndigheten for næringsmiddeltrygghet, EFSA, hadde frist til å sende tilsvaret på henvendelsen fra Europaparlamentet om å analysere vurderingene fra ANSES (det franske byrået for mat, miljø, arbeidsmiljø og sikkerhet) i juli 2024. Vurderingen ble publisert 11. juli og kan leses [HER](#). I motsetning til (ANSES), mener EFSA at det ikke er grunnlag for å si at det er ekstra risiko knyttet til bruk av NGT 1- planter sammenliknet med konvensjonelle avlsteknikker.

Det at EFSA støtter opp om forordningsforslaget betyr ikke at det nå er fritt fram for å oppnå enighet i Rådet. Landene som tidligere har ytret motstand, står fortsatt på sitt.

Ulvens vernestatus i EU – forslag til rådsbeslutning

Europakommisjonen la 20. desember 2023 frem et forslag til [rådsbeslutning](#) for å endre ulvens vernestatus under Bern-konvensjonen. Dette vil innebære noe mer fleksibilitet til å ta ut ulv dersom populasjonene tilsier det. EU-kommisjonen presiserer samtidig at Habitatdirektivet allerede inneholder muligheter for unntak fra reglene, for eksempel begrunnet i sosioøkonomiske hensyn.

Bakgrunnen for forslaget er blant annet økte ulvepopulasjoner i enkelte regioner i EU som kan utgjøre en trussel mot husdyr og eventuelt mennesker. Ulven er nå tilbake i områder der den har vært utryddet som for eksempel i Belgia. Det ble foretatt en analyse og informasjonsinnhenting fra kommisjonens side for å vurdere status for ulvepopulasjoner og konsekvensene av dette. Kommisjonens forslag går hovedsakelig ut på å endre ulvens status fra «strengt beskyttet» til «beskyttet».

I fjor fikk Romania med seg Italia, Polen, Finland, Frankrike, Slovakia, Tsjekkia, Hellas på et forslag for å fjerne den strengeste formen for beskyttelse av ulv og andre rovdyr under EUs habitatdirektiv, les mer [HER](#) . Medlemslandene er ikke ennå enige om forslaget, diskusjonene vil fortsette i høst.

Europaparlamentet vedtok en [resolusjon](#) om det samme i november 2022 basert på et forslag fra Sveits under Bernkonvensjonen.

Kommisjonens forslag har møtt kritikk fra miljøorganisasjoner. Forslaget må ses i lys av sterke landbruksinteresser for å beskytte husdyr som en følge av at ulvebestanden i EU har økt. Von der Leyens gamle ponni ble dessuten som kjent drept av en ulv i Tyskland i 2022.

SIRKULÆR ØKONOMI

EU enige om emballasjeforordningen

Det er oppnådd [enighet](#) mellom Europaparlamentet og Rådet om emballasjeforordningen. Emballasjeforordningen erstatter dagens direktiv om emballasje og emballasjeavfall. Forordningen gir harmonisert regelverk for EU/EØS-landene, og dermed forutsigbare rammevilkår for produsenter og importører (heretter omtalt som produsent) som setter emballasje på markedet i disse landene.

Emballasjeforordningen vil fremme miljømessig bærekraft gjennom hele emballasjeverdikjeden, beskytte miljøet mot negative virkninger fra til emballasje og emballasjeavfall, bidra til å fremme en sirkulær økonomi, samt bidra til et velfungerende indre marked. Kravene skal motivere til investeringer i bærekraftige løsninger der emballasjen er designet for redusert mengde emballasje og emballasjeavfall, ombruk og materialgjenvinning med høy kvalitet.

Endelig formell godkjenning av teksten vil skje etter juridisk/lingvistisk gjennomgang. Publisering av forordningen i Official Journal forventes skje i oktober/november 2024.

Økodesignforordningen har trådt i kraft

Økodesignforordningen ble endelig godkjent av Rådet 27. mai i år. Den ble publisert i Official Journal 28. juni 2024 og trådte i kraft 20 dager etter publisering.

- Formålet er å redusere negativ miljøinnvirkning i hele livssyklusen til produkter
- Forordningen har også som formål å bedre funksjonen til EUs indre marked.
- Eksempel på regelverk der næringslivs- og miljøinteresser synes å i stor grad gå hånd i hånd
- Detaljerte bærekraftskrav for enkelte produktgrupper vil komme etter hvert i delegerte rettsakter.

EU-kommisjonen presenterte 30. mars 2022 forslag til forordning om økodesign for bærekraftige produkter. Produktdesign kan avgjøre opp til 80 % av miljøpåvirkning til et produkt gjennom hele produktets livssyklus. Forordningen vil erstatte dagens økodesigndirektiv som omfatter energirelaterte varer og den utgjør kjernen i EUs arbeid for å fremme mer bærekraftige produkter.

Noen hovedpunkter:

- **Virkeområde:** Forordningen vil gjelde for nesten alle produkter, med unntak av noen få områder som næringsmidler, fôrvarer, medisiner og produkter til bruk i forsvaret. Motorkjøretøy unntas også siden de anses for å være godt dekket av annen lovgivning.
- **Økodesignkrav:** Kommisjonen gis myndighet til å fastsette økodesignkrav for produkter i delegerte rettsakter om sirkularitet, holdbarhet, gjenvinnbarhet, ombruk, reparerbarhet, reduksjon/fravær av skadelige kjemikalier, energi- og ressurseffektivitet, klima- og miljøfotavtrykk mv. Kommisjonen har allerede hatt en høring om hvilke produkter og horisontale krav som skal prioriteres først i videre arbeid med underliggende rettsakter under økodesignforordningen.
- Kommisjonen gis adgang til å stille krav om **grønne offentlige anskaffelser** i gjennomføringsrettsakter («implementing acts»).
- **Destruksjon av usolgte produkter.** Forbud mot å destruere usolgte tekstiler og sko (noen unntak for mikroforetak mv). Forbudet trer i kraft to år etter forordningens ikrafttreden. Kommisjonen kan i delegerte rettsakter fastsette forbud mot å destruere andre produktgrupper.
- **Digitale produktpass:** disse vil inneholde informasjon om produkters miljøpåvirkning. Dette vil gjøre det lettere for aktørene langs hele produktets verdikjede og for forbrukerne å gjøre mer informerte valg samtidig som arbeidet for tilsynsmyndigheter forenkles.
- **Persistente organiske miljøgifter (POPs)** inkluderes i definisjonen av “substances of concern” for å gjøre det mulig å spore dem.

- **Netthandel:** samsvar med Digital Services Act. Tilsynsmyndighetene i EUs medlemsland må sikre at forordningen overholdes også i netthandel.
- **Overgangsperiode:** Det gis en overgangsperiode på minst 18 måneder etter ikrafttreden av delegert rettsakt om detaljerte økodesignkrav for å gi operatører og nasjonal forvaltning tid til å omstille seg. I unntaksfall kan kommisjonen beslutte om kortere periode.

Lenke til foreløpig EØS-notat: [HER](#)

Forslag til revidert rammedirektiv for avfall

EUs rammedirektiv om avfall (EU) 2008/98 er det overordnede EU/EØS-regelverket på avfallsområdet. [Revisjonen](#) av rammedirektivet er en målrettet revisjon som fokuserer på matavfall og tekstiler. I dag kaster EUs innbyggere i snitt 131 kilo mat i året.

Rådet støttet i sin [posisjon](#) som ble vedtatt på miljørådsmøtet 17. juni kommisjonens forslag om at EUs medlemsland skal redusere mengden matavfall i matindustri med 10 prosent, og med 30 prosent per innbygger samlet for dagligvare, serveringssteder og husholdninger innen 2030 sammenlignet med 2020. Det gis fleksibilitet til å velge et annet referanseår enn 2020 forutsatt at det foreligger et godt datagrunnlag.

Mange medlemsland mener i likhet med Norge at matavfall kun bør inkludere nyttbar mat (matsvinn). I kommisjonens forslag inkluderer matavfall både nyttbar mat (matsvinn) og ikke-nyttbar mat som skrell, skrall og beinrester. Flere ønsket at også primærsektoren (de som produserer mat) omfattes av de bindende målene. Det legges opp til en evaluering (review) av målene innen 31.12.2028, inkludert behovet for et eget mål om nyttbart matavfall.

Medlemslandene støttet kommisjonens forslag om etablering av en utvidet produsentansvarsordning for tekstilavfall. Mikroforetak omfattes av virkeområdet i rådets posisjon, men med lavere administrative byrder. Medlemslandene kan unnta disse fra kravet om innrapportering av data mv. Rollen og ansvaret til sosiale foretak som samler inn tekstiler er tydeliggjort. Tekstilprodusenter kan innkreve insentivbasert avgift under ordningen basert seg på graden av sirkularitet og miljøfotavtrykket fra tekstiler. Aktører med høyere fotavtrykk som f.eks. innenfor “Fast fashion” vil måtte betale mer.

Kommisjonen gis mandat til å vurdere mål for å forebygge og redusere tekstilavfall innen 31.12.2028.

Europaparlamentet vedtok sin posisjon til direktivforslaget 13. mars der de går inn for innskjerping av målene knyttet til matavfall sammenlignet med EU-kommisjonens forslag.

Foreløpig EØS-posisjonsnotat: [HER](#)

Neste steg:

Trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene forventes starte opp etter sommeren, evt allerede i september.

Forslag til revidert kjøretøyforordning

Europakommisjonen foreslo 13. Juli 2023 endret regelverk med sirkulære krav til design av kjøretøy og håndtering av kasserte kjøretøy. Forslaget om en forordning skal blant annet erstatte dagens EU-direktiv for kasserte kjøretøy (ELV-direktivet - [2000/53/EC](#)) og direktivet om typegodkjenning av motorvogner med hensyn på ombruk, resirkulering og gjenvinning ([2005/64/EC](#)).

Europakommisjonen ser behov for å endre regelverket for kjøretøy i tråd med EUs grønne giv og handlingsplan for sirkulær økonomi. De vil også sørge for at design, reparasjon og kassering av biler blir bedre tilpasset andre regelverk som utvikles under EUs grønne giv, for eksempel nylig vedtatt batteriforordning og Europakommisjonens forslag til en forordning om kritiske råvarer.

Forslaget utvider og konkretiserer bestemmelsene om utvidet produsentansvar for kasserte kjøretøy. Dagens ordning gjelder kun for personbiler og lette varebiler, men med dette forslaget vil produsentansvarsordningen også gjelde for busser, lastebiler og motorsykler. Europaparlamentet og Rådet vil behandle og forhandle om forslaget før regelverket vedtas endelig i EU. Dagens ELV-direktiv og typegodkjenningsdirektiv om ombruk, resirkulering og gjenvinning er innlemmet i EØS-avtalen.

Det ble avholdt mange arbeidsmøter i Rådet om forslaget under 1. halvår, og dette vil fortsette under Ungarns formannskap. Europaparlamentet har ikke jobbet særlig med forslaget, men arbeidet vil tilta snarlig da ny forsamling nå er valgt.

FORURENSING

EU enige om revidert avløpsdirektiv

- Det ble oppnådd [politisk enighet](#) mellom Europaparlamentet og Rådet om revidert avløpsdirektiv 29. januar i år.
- Direktivets virkeområde utvides til å omfatte tettsteder med mer enn 1000 innbyggere
- Sekundærrensing er minimumskrav til rensing for alle tettbebyggelser og avløpsanlegg som omfattes av nytt direktiv.
- Muligheten for unntak fra kravet om sekundærrensing for utslipp til sjøområder der faren for eutrofi er lav, er fjernet.
- Nye renskrav for å redusere utslippene av mikroforurensning (mikroplast, legemiddelrester og miljøgifter) som kan transporteres med havstrømmene.
- Sammenlignet med EU-kommisjonens forslag er man blitt enige om lengre tidsfrister for gjennomføring av de ulike forpliktelsene og noe mer handlingsrom for ivaretagelse av nasjonale hensyn.

EU-kommisjonen la 26. oktober 2022 frem forslag til revidert avløpsdirektiv med strengere renskrav [HER](#). Revidert direktiv skal blant annet bidra til å nå EUs mål om nullforurensning innen 2050.

Neste steg: Den fremforhandlede teksten må formelt godkjennes av Europaparlamentet og Rådet etter parlamentsvalget før direktivet kan tre i kraft. Revidert direktiv trer i kraft 20 dager etter publisering i Official Journal.

Foreløpig EØS-posisjonsnotat kan leses [HER](#).

Revidert luftkvalitetsdirektiv

- Europaparlamentet godkjente 24. april revidert luftkvalitetsdirektiv med 381 stemmer for, 225 mot og 17 som avsto.
- Viktig innskjerping av regelverket for å oppnå EUs mål om nullforurensing innen 2050
- Luftforurensning er en viktig årsak til for tidlig død - ca 300 000 premature dødsfall pr år i EU
- Direktivet innfører strengere grenseverdier for utslipp i EU som nærmer seg WHO's retningslinjer. Disse grenseverdiene skal oppnås innen 2030.
- Det gis mulighet for å be om utsettelse av 2030-fristen under strenge vilkår.

Teksten må ennå formelt godkjennes av Rådet (medlemslandene) før direktivet kan publiseres i Official Journal. Det vil tre i kraft 20 dager etter publisering i OJ. Medlemslandene har deretter en frist på to år for å gjennomføre direktivet i nasjonal rett.

Les direktivteksten [HER](#) (fra trilogienigheten)

EPs pressemelding: [HER](#)

Endringer i EUs rammedirektiv for vann (vanndirektivet 2000/60/EC), direktivet om kjemisk tilstand i overflatevann (EQS-direktivet 2008/105/EF) og grunnvannsdirektivet (2006/118/EF)

Vanndirektivet er rammeverket for bærekraftig forvaltning av Europas overflatevann og grunnvannsforkomster, og EQS-direktivet (miljøkvalitet/observasjonsliste stoffer i vann) og grunnvannsdirektivet er utfyllende "datterdirektiver".

I oktober 2022 vedtok Europakommisjonen et forslag om å revidere listen over prioriterte stoffer i overflate- og grunnvann. Kommisjonen forslø i 2022 et direktiv fra Europaparlamentet og Rådet om endringer av vanndirektivet 2000/60/EF, EQS-direktivet 2008/105/EF og grunnvannsdirektivet 2006/118/EF. Forslaget innebærer både nye tillegg til listen over prioriterte stoffer, og oppdaterte kvalitetsstandarder for stoffer som allerede står på listen.

Medlemslandene ble enige om sin posisjon på møte i Coreper 19. juni 2024, den kan leses [HER](#).

Europaparlamentet ble enige om sin posisjon 24. april 2024 [HER](#) (bekreftelse av tidligere vedtatt posisjon fra november 2023).

Dette betyr at trilogforhandlingene kan starte opp, mest sannsynlig i september (forutsetter at rapportør for denne filen er valgt før den tid).

Forslag til forordning om forebygging av tap av plastpellets for å redusere mikroplastforurensing

EU-kommisjonen la fram [forslaget til forordning](#) den 16. oktober 2023. Det er nå til behandling i Europaparlamentet og Rådet. Miljøministrene drøftet kommisjonens forslag på møtet basert på et [bakgrunnsdokument fra det belgiske formannskapet](#).

Formålet med forslaget til forordningen er å forebygge tap av plastpellets i hele verdikjeden og redusere utilsiktede utslipp av mikroplast til miljøet. Sammen med forslaget om restriksjoner i REACH-reguleringen for tilsatt mikroplast skal det redusere utslipp av mikroplast til miljøet. Kommisjonen anslår at plastpellets er den tredje største kilden til utilsiktet mikroplastutslipp i EU. EU-kommisjonen har beregnet at tiltakene under dette forslaget vil resultere i en seks prosent reduksjon i utslipp av totalmengden utilsiktet mikroplast. Forslaget inngår i EUs strategi for nullforurensning og målet om en 30 prosent overordnet reduksjon av mikroplastutslipp til miljøet.

EUs klima- og miljøministre diskuterte forslaget på rådsmøtet i mars. De ønsket forslaget velkommen og var enige i behovet for regulering på EU-nivå og at alle aktører som er involvert bør omfattes av reguleringen. Eventuell utvidelse av forordningen til å omfatte maritim transport har fått økt fokus etter plastpelletsulykken i Atlanterhavet ved nordkysten av Spania i desember 2023 (maritim transport er ikke omfattet av kommisjonens forslag). Det var bred enighet om at utslipp fra maritim transport bør reguleres globalt og at EU bør arbeide for utvikling av globale regler under FNs sjøfartsorganisasjon IMO der det pågår forhandlinger om tiltak for å redusere tap av plastpellets fra skip.

På miljørådsmøtet 17. juni ble det gitt informasjon fra det belgiske formannskapet om status for forslag til forordning om å forebygge utslipp fra plastpellets (mikroplast). Les mer [HER](#)

Europaparlamentet vedtok sin [posisjon](#) i april 2024. De går inn for å også inkludere maritim transport i forordningen.

Neste steg:

Det er uklart når Rådet vil kunne vedta sin posisjon, muligens på miljørådsmøtet i oktober men mest sannsynlig vil dette skje på møtet i desember 2024. Trilogforhandlinger forventes ikke å starte før tidligst mot slutten av 2024.

KJEMIKALIER

Forslag til en pakke for å forenkle og forbedre kjemikalier regelverket ("ett stoff, én vurdering")

EU-kommisjonen la 7. desember 2023 frem et [forslag til forenkling og forbedring av kjemikalier regelverket](#), blant annet ved at kjemikalievurderinger som utarbeides innenfor ett regelverk skal kunne brukes under andre regelverk. Dette er kjent under begrepet "ett stoff, én vurdering" ('one substance - one assessment'). Denne måten å jobbe på er ett av mange tiltak som kommer fram i Kommisjonens kjemikaliestrategi for bærekraft fra 2020. Hensikten med

forslaget er å sikre at vurderingene som gjøres på tvers av flere kjemikalier regelverk er effektive, enhetlige og at prosessen er gjennomiktig og åpen.

Kommisjonen vedtok kriterier og veiledning for for “ett stoff, én vurdering” 22. april i år. Les kommisjonens pressemelding [HER](#) .

Revisjon av CLP-forordningen (fareklassifisering, pakking og merking av kjemikalier)

Det ble oppnådd [politisk enighet](#) mellom Rådet og Europaparlamentet om revidert CLP-forordning 5. desember 2023. Enigheten ble godkjent av Europaparlamentet i plenum 23. april 2024. Endringene i CLP-forordningen skal styrke og forenkle lovgivningen for å sikre et giftfritt miljø. Forordningen inneholder tre hovedtiltak: - Forbedre identifisering og klassifisering av farlige stoffer - Forbedre informasjon om kjemiske farer (regler om emballering og merking mv) - Rette opp juridiske mangler og tilrettelegge for bedre etterlevelse av regelverket. Enigheten må ennå formelt godkjennes av Rådet før den kan tre i kraft.

Leketøysforordningen

EU-kommisjonen la 28. juli 2023 frem [forslag til ny leketøysforordning](#) som erstatter det gamle leketøysdirektivet. Dagens leketøyregelverk fastsetter kjemiske og fysiske sikkerhetskrav for leker som skal omsettes på markedet i EU og EØS. Bakgrunnen for forslaget er Europakommisjonens evaluering av dagens regelverk og oppfølging av målene fra EUs kjemikalierstrategi. I Rådet er det rådsarbeidsgruppen for teknisk harmonisering som behandler forslaget.

På grunn av parlamentsvalget og kommende ny EU-kommisjon, er det forventet at forordningen ikke vil bli ferdigforhandlet før tidligst mot slutten av 2024.

Forslaget til forordning følges opp i EFTAs arbeidsgruppe for tekniske handelshindre, produktsikkerhet og markedstilsyn.

Kvikksølvforordning

Revidert kvikksølvforordning ble lagt frem av EU-kommisjonen 12. juli 2023. Bruk av kvikksølv er begrenset i de fleste produkter i EU, men stoffet finnes fortsatt i enkelte produkter. EU-kommisjonen foreslår nå endringer i kvikksølvforordningen for å stramme inn på bruk av 25 kvikksølv i tannmaterialer (amalgam) og i visse andre produkter som lamper og måleinstrumenter. Forslaget er et bidrag til nullforurensningsmålet for et giftfritt miljø, som er en del av EUs grønne giv. Etter enighet i Rådet og Parlamentet trådte forordningen i kraft 30. juli 2024, les mer [HER](#).

Vaskemiddelforordningen

Rådets posisjon ble vedtatt 24. juni i år og kan leses [HER](#) .

Miljøgiften PFAS - forbudsforslag

Et viktig mål i den norske kjemikaliepolitikken og i EUs kjemikaliestrategi er å få på plass et generelt forbud mot hele gruppen av PFASer (perfluorerte stoffer), som er såkalte evighetskjemikalier. Forslag til et europeisk forbud ble fremmet av Norge sammen med Sverige, Danmark, Nederland og Tyskland i januar 2023. Forslaget omfatter over 10 000 stoffer, og er det mest omfattende forslaget til forbud som hittil er fremmet på kjemikalieområdet i EU. Forslaget behandles nå i det europeiske kjemikaliebyrået ECHA. Et kommende forbud har fått mye oppmerksomhet, og det er sendt inn uvanlig mange høringsinnspill (over 5 600). Etter at Echa's komitéer har fullført sine vurderinger vil Europakommisjonen sammen med medlemslandene vedta en endelig restriksjon mot PFAS. En slik restriksjon/forbud i EU vil også gjelde i Norge gjennom EØS-avtalen.

Forsinkede initiativ: Revisjon av EUs kjemikalieforordning, REACH

Målet med revisjonen er å bedre beskytte menneskers helse og natur mot uheldig eksponering for kjemikalier og den er varslet i EUs kjemikaliestrategi for bærekraft. Kommisjonens seneste plan var å legge frem målrettet revisjon av REACH-forordningen i fjerde kvartal 2023. Enda en gang er fremleggelse av revisjonen blitt forsinket, og det blir opp til ny kommisjon å ta dette videre. Dette til tross for gjentatte ministerbrev fra REACH-UP landene (som Norge er en del av) til de ansvarlige visepresidentene og kommissærene i kommisjonen samt til Europaparlamentet om å overholde tidsplanen.

KLIMA

EU enige om en frivillig sertifiseringsordning for karbonfjerning.

Kommisjonen fremmet 30. november 2022 et forslag til opprettelse av et frivillig rammeverk for pålitelig sertifisering av karbonfjerning av høy kvalitet – en ny såkalt sertifiseringsordning for karbonfjerning. Forslaget er en [forordning](#). Den er ikke merket «EØS-relevant». Konsekvensutredningen kan leses [her](#). Det er også laget en side for [spørsmål og svar](#) om forslaget. Videre har Kommisjonen også lagt ut et [faktaark](#).

Kommisjonen opprettet 7. mars 2023 en ekspertgruppe som skal gi råd underveis i regelverksarbeidet knyttet til karbonfjerning- og lagring, noe som blir særlig viktig i tiden fremover. Norge deltar med Miljødirektoratet.

20. februar 2024 ble det oppnådd enighet mellom det belgiske EU-formannskapet (Rådet), Europaparlamentet og Kommisjonen om forordningen som etablerer en frivillig sertifiseringsordning for karbonfjerning. [Rådet](#) og [Europaparlamentet](#) la ut pressemeldinger i etterkant. Teksten det er enighet om kan leses [her](#). Det gjenstår fortsatt at regelverket formelt godkjennes og publiseres i EU-tidende.

Den nye sertifiseringsordningen gjør et skille mellom ulike typer karbonfjerning- og lagring, blant annet basert på hvorvidt det er snakk om *industriell karbonfjerning* (BECCS (bioenergi-CCS), DACCS («direct air carbon capture and storage»)), *lagring av karbon i langvarige produkter* eller *midlertidig karbonlagring gjennom «carbon farming»*. Et viktig spørsmål i forhandlingene var hvordan en skal behandle karbonutslippsreduksjoner. Her ble man enige om at en skal telle med jordbruksteknikker som gir reduserte utslipp av karbon og lystgass,

gitt at en samtidig sikrer bedret jordhelse. Når det gjelder reduksjon av metanutslippene fra gjødsel eller fra husdyr, så skal det vurderes i en gjennomgang («review») som skal gjøres i 2026.

Sertifiseringsordningen ses på som et sentralt regelverk for innlemmelse av karbonfjerning i EUs klimapolitikk. I Kommisjonens [melding om klimamål for 2040](#) og [strategi for industriell karbonhåndtering](#) legges det opp til storstilt karbonfjerning- og lagring. En sertifiseringsordning for karbonfjerning ses også på som en sentral brikke for å få på plass en tilknytning mellom karbonfjerning og kvotesystemet ETS, noe som skal vurderes i 2026. En kobling mellom markeder og karbonfjerning- og lagring er også en måte for at bonden i fremtiden kan få betalt for klima- og miljøvennlig drift via private midler.

Kommisjonens anbefaling om klimamål for 2040

Kommisjonens la 6. februar 2024 frem en [melding](#) om klimamål for 2040. Basert på en omfattende konsekvensutredning har Kommisjonen anbefalt (men ikke formelt foreslått) et klimamål for EU i 2040 på netto 90 prosent klimagassreduksjon sammenlignet med 1990. Kommisjonen vil at deres melding skal starte debatten om 2040-målet, men at de konkrete regelverkene og beslutningene skal tas i neste kommisjonsperiode.

Rådet diskuterte meldingen for første gang i mars i år og den ble diskutert videre i Miljøministerrådet 17. juni. Det er ikke veldig mange land som enda har gitt sin eksplisitte støtte til et 2040-mål på netto 90 prosent reduserte klimagassutslipp sammenlignet med 1990. Likevel virker støtten til 90-prosenttallet relativt bred ettersom mange land sier de støtter et mål i tråd med 1,5 gradersmålet og i tråd med vitenskapelig konsensus. Kommisjonens melding lener seg på forslaget fra The European Scientific Advisory Board on Climate Change fra sommeren 2023, satt opp gjennom EUs klimalov. Deres forslag til EUs klimamål for 2040 var netto 90-95 prosent. Da kan utlede at flertallet av land støtter målet om netto 90 prosent (eller noe i det området). Danmark var tidlig ute med å si at de vil ha minst 90 prosent som klimamål i 2040.

Den brede støtten til et ambisiøst mål fra det store flertallet av medlemsland er betinget av «muliggjørende rammeverk». Her er posisjonene mer sprikende.

Mange land ønsker mer kvotehandel. Danmark er mest uttalt her når de støtter kvotehandel for landbruket og matsektoren, med en mulig tilhørende CBAM. Finland er åpne for å diskutere dette. Flere land ønsker, dersom Innsatsfordelingsforordningen skal beholdes, at det medfører en betydelig konvergens i de nasjonale måltallene. En annen gruppe land mener det ikke er aktuelt med en forordning som ser bort fra landenes ressurser og utslippsreduksjonspotensial.

Mange land peker på permanent CO₂-lagring som sentralt. Det ble pekt på at Net Zero Industry Act allerede i 2030 legger til grunn at det lagres 50 millioner tonn CO₂. Danmark vil at Kommisjonen snarlig skal legge frem en pakke for transport av CO₂.

Flere land ønsker å utvide CBAM og gjøre noe for europeiske eksportører som kan få sin konkurransevne svekket av omfattende klimareguleringer i EU. Samtidig er det flere land som peker på viktigheten av at EU går foran og driver klimadiplomati slik at flere av EUs partnere innfører nasjonale karbonprisingssystemer.

Noen land peker på viktigheten av snarlig avklaring om EUs klimamål for 2040 og deres nasjonale fastsatte klimabidrag (NDC) for 2035. Finland sa dette må avklares i løpet av 12 til 18 måneder. Tyskland ønsker en NDC for 2035 innen året er omme. Danmark vil ha den «i god tid» før COP30 i slutten av neste år, mens Slovenia bare «håper på en snarlig enighet».

Flere land viser til at utfallet av debatten om EUs langtidsbudsjett (MFF) blir avgjørende og noen av disse peker også på at det er regjeringssjefene i Det europeiske råd som må avgjøre EUs klimamål for 2040.

Kommisjonens melding om industriell karbonhåndtering

Samtidig med at de la frem en melding om klimamål for 2040 så lanserte EU-kommisjonen [meldingen](#) om industriell karbonhåndtering («Industrial Carbon Management Communication»). Kommisjonen ønsker å etablere et indre marked for CO₂, og forbereder ny lovgivning.

Kommisjonen viser til at karbonfangst, -bruk og -lagring (CCUS) vil være et nødvendig virkemiddel for å nå klimamålene. CCUS vil særlig være aktuelt for sektorer med få alternativer for avkarbonisering, slik som sementproduksjon og avfallsforbrenning. Kommisjonen ser også for seg fangst av CO₂ direkte fra luft (Direct Air Capture, DAC).

Kommisjonens legger frem melding om håndtering av klimarisiko i Europa.

12. mars 2024 la Kommisjonen frem en [melding](#) om håndtering av klimarisiko i Europa («*Managing climate risks – protecting people and prosperity*»). Medfølgende meldingen la Kommisjonen ut [spørsmål og svar](#). Utgangspunktet er funn fra den første [klimarisikovurderingen for Europa](#) («European Climate Risk Assessment», *EUCRA*), som ble publisert denne uken av *Det europeiske miljøbyrået* (EEA). Et av hovedfunnene i EUCRA er at Europa varmes opp dobbelt så fort som det globale gjennomsnittet. Dersom man begrenser global oppvarming til 1,5 grader, så vil likevel Europa varmes opp med 3 grader. 1,5 gradersmålet må sies å være et optimistisk mål, så 3 grader i Europa beskrives av og til som et «*best case scenario*». Gjennomsnittet for de seneste fem år i EU er at temperaturen er 2,2 grader over det før-industrielle nivået.

I meldingen går Kommisjonen gjennom resultater av nylige ekstreme værhendelser som er knyttet til klimaendringer, som sommerens flom i Slovenia som kostet landet tilsvarende 16 prosent av BNP samt sommerens stormer og skogbranner i Hellas som reduserte landets jordbruksproduksjon med rundt 15 prosent. Kommisjonens melding gir signaler om hvordan EU bør ta innover seg dette og hvilke områder det må fattes politikk for.

I risikovurderingen til EEA identifiseres 36 risikoer som må hensyntas. Disse kan igjen grupperes i fem klynger: økosystemer, mat, helse, infrastruktur samt økonomi og finans. Mer enn halvparten av risikoene må gjøres noe med nå, og åtte områder haster særlig: bevaring av økosystemer, beredskap mot hetebølger, flom og skogbrann. Kommisjonen skisserer fire tiltakskategorier som kan svare på dette: 1) forbedret styresett («governance»), 2) styrke risikoeiere, 3) bedret strukturelt arbeid på tvers av lokalt, nasjonalt og regionalt nivå og 4) bedre rammebetingelser for finansiering av klimatilpasning. Det oppfordres i meldingen til at medlemslandene fullt ut gjennomfører vedtatte EU-regelverk. Samtidig vil Kommisjonen

sørge for at klimatilpasning er et overordnet formål i EUs politikk og Kommisjonen vil følge opp deres klimatilpasningsstrategi fra 2021. Det gis også signaler fra Kommisjonen om viktigheten av regelverk for overvåking av land, jord og skog slik at Europa er bedre rustet til å forstå hvilke endringer vi opplever og kan ta affære basert på dette.

I media og av aktører i sivilsamfunnet påpeker man avstanden mellom meldingens alvorlige virkelighetsbeskrivelse (basert på *EUCRA*) og meldingens mangel på konkrete grep. Da Klimakommissær Hoekstra stilte til intervju for pressen i forbindelse med fremleggingen sa han at det vil kreves mer midler og innsats for å tilpasse EU et endret klima. Det ventes at Kommisjonen i sin nye mandatperiode vil legge frem en «klimatilpasningsplan».

Trilogenighet om reviderte forordninger om fluorholdige gasser (f-gass) og ozonskadelige stoffer

De reviderte forordningene for [fluorholdige gasser](#) og [ozonskadelige stoffer](#) (heretter f-gassforordningen og ozonforordningen) trådte i kraft i EU 11. mars 2024.

Forslagene ble lagt frem 5. april 2022 og er ledd i EUs arbeid med å redusere sine klimagassutslipp (på EU-nivå utgjør F-gassene rundt 2,5 prosent av drivhusgassene), men også å beskytte ozonlaget og mennesker fra farlige UV-stråler samt levere på Kigali-avtalen under Montreal-protokollen. Fluorholdige gasser og ozonskadelige stoffer er sterke drivhusgasser, ofte har de en flere tusen ganger større klimapåvirkning (globalt oppvarmingspotensial (GWP)) enn CO₂. Kommisjonen har beregnet at gjennomføring av deres forslag kan redusere EUs klimagassutslipp med i alt 490 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2050.

Innovasjonsfondet tildeler nesten 1 mrd. kroner til norsk selskap i deres første hydrogenauksjon

Kommisjonen offentliggjorde 30. april 2024 at EUs innovasjonsfond (heretter IF) vil støtte syv hydrogenprosjekter i fire land med nesten 720 millioner euro. Et norsk selskap som nådde gjennom auksjonen. Skiga A/S fikk innvilget pengestøtte tilsvarende 963 millioner norske kroner for å produsere fornybart hydrogen. Støtten vil utbetales basert på bekreftet antall kilo produsert.

I Norge er det Enova som har fått rollen som nasjonalt kontaktpunkt og støtter norske søkere til IF. IF er en viktig driver for grønn omstilling i Europa. IF henter sine inntekter fra salg av kvoter i EUs kvotesystem (ETS). Det er beregnet at IF vil kunne disponere 40 mrd. euro i perioden 2020-2030, gitt en kvotepris på 75 euro per tonn CO₂.

ENERGI

Forordning om metanutslipp i energisektoren

Forordningen om metanutslipp i energisektoren [trådte i kraft](#) i EU 4. august 2024 (publisert i Official Journal 15. juli 2024). Forordningen introduserer nye krav til måling, rapportering og verifisering av metanutslipp i olje-, gass- og kull-sektoren. Forslaget inkluderer også regler for lekkasjedeteksjon og -reparasjon, og begrensning av ventiler og fakling, samt regler knyttet til metanutslipp fra EUs energiimport. Forslaget til forordning om reduksjon av metanutslipp i energisektoren ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2021.

Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet

Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet [trådte i kraft](#) i EU 4. august 2024 (publisert i Official Journal 15. juli 2024). Pakken består av en forordning og et direktiv som skal sikre en omstilling til et velfungerende marked for fornybare gasser, naturgass og hydrogen. Forslaget til hydrogen- og avkarboniseringspakken ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2021.

Reform av EUs elmarkedsdesign

Reformen av EUs elmarkedsdesign (forordning og direktiv) [trådte i kraft](#) i EU 16. juli 2024 (publisert i Official Journal 21. mai 2024). Reformen skal gjøre strømprisen mindre avhengig av gassprisen, legge til rette for raskere utbygging av fornybar energi, bedre vern av forbrukere, og en renere og mer konkurransedyktig industri. Forslaget til reform av EUs elmarkedsdesign ble lagt fram av EU-kommisjonen i mars 2023.

Bygningsenergidirektivet

Revidert bygningsenergidirektiv [trådte i kraft](#) i EU 28. mai 2024 (publisert i Official Journal 8. mai 2024). Hovedformålet er at alle nye bygninger skal være nullutslippsbygg innen 2030 og at eksisterende bygninger blir nullutslippsbygg innen 2050. Det kommer også nye regler for energiytelse og renovering. Forslaget til revidert bygningsenergidirektiv ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2021.

Fornybardirektivet

Revidert fornybardirektiv [trådte i kraft](#) i EU 20. november 2023 (publisert i Official Journal 31. oktober 2024). Det reviderte direktivet innebærer et bindende fornybarmål på minst 42,5 prosent innen 2030. Samtidig skal EU-landene strekke seg mot 45 prosent. Det tidligere 2030-målet var på 32 prosent. Blant annet skal også konsesjonsprosesser forenkles og bli raskere. Forslaget om revidert fornybardirektiv ble lagt fram av EU-kommisjonen i juli 2021. Energidepartementet gjennomførte en [høring](#) av det reviderte direktivet med frist 19.04.2024.

Energieffektiviseringsdirektivet

Revidert energieffektiviseringsdirektiv [trådte i kraft](#) i EU 10. oktober 2023 (publisert i Official Journal 20. september 2023). Sluttbruk på EU-nivå skal reduseres med 11,7 prosent innen 2030, sammenliknet med referansescenarioer fra 2020. For å sikre framgang vil kravet for årlig energisparing i medlemslandene bli økt gradvis fram mot 2030. Forslaget om revidert energieffektiviseringsdirektiv ble lagt fram av EU-kommisjonen i juli 2021. Energidepartementet gjennomførte en [høring](#) av det reviderte direktivet med frist 12.03.2024.

ANDRE INITIATIVER/REGELVERK

Kommisjonens varslede vanninitiativ for et mer vannrobust Europa (“water resilience”)

I Kommisjonens agenda lå det lenge inne at de skulle legge frem et vanninitiativ. Dette ble trukket fra deres agenda, men ventes fremmet av ny kommisjon. Det ønskes en mer helhetlig tilnærming til vannforvaltning i EU. Det er en økende forståelse for at vann er blitt et knapphetsgode samtidig som vann er viktig for klimatilpasning og for å forebygge naturkatastrofer som tørke og skogbranner. Naturbaserte løsninger er også blitt fremhevet. I sitt kandidatur for å gjenvelges som Kommisjonspresident, så varslet Von der Leyen at hun vil legge frem en vanninitiativ i neste mandatperiode.

Forslag til miljømerkingsdirektiv (Green Claims), direktiv om retten til å reparere mv

Se nærmere omtale av ovennevnte forslag i halvårsrapport fra forbruker- oppvekst- og likestillingsråden Marie Osnes:

https://www.regjeringen.no/contentassets/524b6f1004de435289e7e0a9ef95971f/halvarsrapport_2024_forbrukeroppvekstlikestilling.pdf

Rådskonklusjoner om midtveisevalueringen av det 8. miljøhandlingsprogrammet

EU-kommisjonen la 13. mars frem en [rapport med en midtveisevaluering av det 8. miljøhandlingsprogrammet](#). Denne baserer seg på det [europeiske miljøbyråets \(EEA\) statuevaluering](#) fra 2023. I rapporten påpekes det at EU har lagt frem omfattende regelverk under Europas grønne giv som setter EU på riktig kurs for å oppnå nullforurensing og en naturpositiv og sirkulær økonomi. Nå må den nye EU-lovgivningen gjennomføres. Det er derfor for tidlig å vurdere konsekvensene for miljøtilstanden. Rapporten illustrerer også hvordan de ulike politikkområdene henger sammen og støtter hverandre. Behovet for betydelige investeringer for å oppnå EUs mål om klimanøytralitet innen 2050 understrekes, inkludert fra næringsliv og investorer.

[Rådskonklusjonene](#) som miljø- og klimaministrene ble enige om fremhever behov for å fortsette den grønne given og at det vil være behov for ny politikkutvikling innenfor sirkulær økonomi (ny handlingsplan etterlyses) og vannrobusthet.

Medlemslandene ber kommisjonen om å utarbeide et annekst til handlingsprogrammet basert på blant annet rådskonklusjonene med forslag til tiltak etter 2025 for å oppnå målene i programmet og den grønne given.

Ratifikasjon av avtalen om biodiversitet utenfor nasjonal jurisdiksjon

Rådet ga på miljørådsmøtet 17. juni sin tilslutning til EUs ratifikasjon av avtalen om biodiversitet utenfor nasjonal jurisdiksjon (BBNJ). Les [pressemeldingen](#) om saken.

Møter mellom EUs klima- og miljøministre (rådsmøter)

Det ble avholdt to miljørådsmøter under 1. halvår 2024: 25. mars og 17. juni. I tillegg ble det avholdt et uformelt klima- og miljøministermøte 14. og 16 januar i Brussel i Belgia.

EUs klima- og miljøministre diskutere 25. mars for første gang Unionens klimamål for 2040. De diskuterte også naturrestaureringsforordningen, rammedirektivet for avfall og mikroplastforurensing.

I tilknytning til rådsmøtet deltok klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen i REACH-Up middag (ambisiøse land når det gjelder kjemikalierregelverk i EU) dagen før rådsmøtet samt på frokost i Green Growth Group (for klimaambisiøse land) før møtet i Rådet. Bjelland Eriksen deltok også på et arrangement på Norges Hus om naturrisiko, med blant annet leder for naturrisikoutvalget Aksel Mjøs og nestleder i DG Environment, Patrick Child. Det ble også avholdt et møte for statsråden med norske aktører i Brussel.

På miljørådsmøtet 17. juni ble medlemslandene enige om vedtak av naturrestaureringsforordningen. Rådet ble også enige om forhandlingsposisjoner til forslaget til direktiv om jordovervåking («soil monitoring law»), direktiv om miljømerker («green claims») og rammedirektiv for avfall (matavfall og tekstiler). Det var også debatt om EUs klimamål for 2040 og klimarisiko.

Hovedtemaene for det uformelle miljøministermøtet i Brussel 15. og 16. januar 2024 var klimatilpasning og motstandsdyktighet, rettferdig omstilling og sirkulær økonomi. Norge deltok med statssekretær Ragnhild Sjoner Syrstad fra Klima- og miljødepartementet.

Hovedtemaene for det uformelle miljøministermøtet 11.- 12. juli i Budapest var forberedelser mot COP29, motstandsdyktig forvaltning av vann (water resilience) og grensekryssende forurensning. Statssekretær Sigrun Gjerløw Aasland i KLD deltok på møtet.

Ungarns EU-formannskap 2. halvår 2024

- Ungarn ser ut til å være godt forberedt på formannskapsrollen på miljø- og klimaområdet og de vil drive arbeidet videre som «honest broker».
- Lovgivningsmessig er dette en «mellomperiode» med fokus på å sikre fremdrift på de rettsakter som allerede er i prosess.
- De vil arbeide med hele feltet: klima, natur, sirkulær økonomi, forurensing, vannforvaltning o.a.
- Ungarn har ikke pekt på grønn omstilling som en egen hovedprioritet, men det er lagt inn referanse til grønn og digital omstilling bl.a. i omtalen av konkurranseevneprioriteten. Dette er i tråd med den inngangen som tegner seg for Strategisk Agenda for neste kommisjonsperiode, der den grønne og digitale omstillingen integreres som en del av den bredere konkurransekraftagendaen. Her gjenstår det å se hvordan dette endelig fremstilles når stats- og regjeringssjefene møtes senere i denne uken.
- Grønn omstilling er nevnt flere ganger i Ungarns program og har en egen omtale under Rådet for Miljø i programmet (fra s. 27).
- EUs arbeid mot klimaendringer vektlegges. Gjennomgående vil Ungarn sette søkelys på vellykket implementering av de vedtatte klimaregelverkene i «Klar for 55»-pakken. Ungarerne vil ha videre diskusjoner om EUs klimamål for 2040 på agendaen, men er også et av landene som insisterer at det er Det europeiske råd som må bestemme dette. Ungarerne vil lede Rådets arbeid med konklusjoner til klimakonferansen i Baku (COP29) på slutten av året.

- På miljøområdet fremheves sirkulær økonomi og konkurransekraft spesielt. En robust og helhetlig vannforvaltning (reduere sårbarhet, klimatilpasning, naturbaserte løsninger, sikre drikkevann, forebygge naturkatastrofer) omtales som et nytt og viktig politikkområde.
- Ungarn vil lede arbeidet i Rådet med EUs mandat (rådskonklusjoner) til partsmøtet for biodiversitetskonvensjonen i november i Cali, Colombia.
- En av hovedprioriteringen til Ungarn er å fremme en landbrukspolitikk i EU med bønder i sentrum («A farmer-oriented EU agricultural policy»). Dette vil potensielt også kunne ha konsekvenser for regelverksutviklingen på kima og miljø, jfr. den siste tidens bondeprotester mot nye klima- og miljøregler særlig på naturområdet.
- Programmet og prioriteringene kan leses [HER](#) (miljø og klima på s. 27)

Spesialutsendingene for klima- og miljø saker Tom O. Johnsen og Birthe Ivars med innspill fra energirådgiver Martin Skjerping Lund